

ТЕОРІЯ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕЗОРГАНІЗАЦІЇ

Окрема кримінологічна теорія, розвинена в працях Е. Дюркгейма, яка розглядає механізм відтворення злочинності в розрізі психологічних основ соціалізації людини в динамічних умовах суспільного розвитку. Інтенсифікація економічного життя, інформаційних, міграційних, урбаністичних процесів, не дозволяє в повній мірі людині реалізувати себе як повноцінного суб'єкту в більшості сфер суспільних відносин. Ситуація несправедливого розподілу результатів суспільної праці, обмеженості доступу до її результатів, неосяжності інформаційного простору, конкуренції в умовах мегаполісу та посилення трудової міграції обумовлює психологічно та соціально дезорганізований стан особи, що збільшує рівень її агресивності, сприяє розвитку стану аномії (див. теорія аномії). Описаний ланцюжок розгортання з одного боку соціального, а з іншого – особистісного конфлікту знаходиться в основі формування девіантної, в тому числі злочинної, поведінки. І оскільки процес соціального розвитку є перманентним, остільки злочинність, як результат соціальної дезорганізації індивідуумів та аномії, є нормою життя. Разом з тим, враховуючи конкретні соціально-економічні, історико-політичні, культурні умови життя конкретних суспільств, кожному з них властивий свій нормальний стан злочинності в межах відповідного порогу насиченості.

Маючи суттєвий вплив на наукову думку першої половини ХХ ст., теорія соціальної дезорганізації й на сьогоднішній день визнається достатньо обґрунтованою та широко застосовується в кримінологічних дослідженнях.

Ю.В. Орлов